

A KÚRIA
mint felülvizsgálati bíróság

Kfv.II.38.034/2014/7.szám

A Kúria a dr. N J (dr. N Ügyvédi Iroda ügyvéd által képviselt felperesnek a Nemzeti Fogyasztóvédelmi Hatóság alperes ellen fogyasztóvédelmi bírság tárgyú határozat bírósági felülvizsgálata iránt indított perben a Debreceni Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 2014. június 10. napján kelt 8.K.30.326/2014/6. számú jogerős ítélete ellen a felperes által 8. sorszám alatt benyújtott felülvizsgálati kérelem folytán az alulírott napon - tárgyaláson kívül - meghozta az alábbi

í t é l e t e t:

A Kúria a Debreceni Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 8.K.30.326/2014/6. számú ítéletét hatályon kívül helyezi, az alperes 2014. január 29-én meghozott HAJ-707/2014. számú határozatát a felperesre vonatkozó rendelkezések tekintetében - az elsőfokú határozatra is kiterjedően - hatályon kívül helyezi.

Kötelezi az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 40.000 (negyvenezer) forint elsőfokú és 40.000 (negyvenezer) forint felülvizsgálati eljárási költséget.

A le nem rótt 30.000 (harmincezer) forint kereseti, valamint 70.000 (hetvenezer) forint felülvizsgálati eljárási illetéket az állam viseli.

Az ítélet ellen további felülvizsgálatnak helye nincs.

I n d o k o l á s

A Hajdú-Bihar Megyei Kormányhivatal Fogyasztóvédelmi Felügyelősége országos témavizsgálat keretében a gázmérők hitelesítési cseréjének a vizsgálatát végezte. A vizsgálat során a fogyasztási helyek listájából tetszőleges kiválasztással 100 db fogyasztási helyet érintően vizsgálta meg a 2012. december 31-i hitelesítési érvényességű gázmérők cseréjének megtörténtét, a lejárt hitelesítésű mérőn mért adatokon alapuló számlázást.

Az elsőfokú hatóság a 2013. augusztus 14-én meghozott HBO-001/01702-003/2013. számú határozatával az elosztói engedélyessel szemben a gázmérők hitelesítési cseréjének elmulasztása, illetve késedelmes elvégzése, a hitelesítési mérőcsere időpontjáról való

írásbeli tájékoztatás elmulasztása miatt 4.000.000 forint fogyasztóvédelmi bírságot szabott ki és kötelezte az elosztói engedélyest a jogsértő állapot megszüntetésére, egyúttal megtiltotta a jogsértő gyakorlat további folytatását és kötelezte a mérőcserék elvégzéséről a hatóságnak megküldendő tájékoztatás adására.

Az elsőfokú hatóság a felperest, mint egyetemes szolgáltatót a nem hiteles mérő adatai alapján történő számlázás miatt 8.000.000 forint fogyasztóvédelmi bírság megfizetésére kötelezte és megtiltotta a jogsértő gyakorlat további folytatását.

A felperes fellebbezése folytán eljáró alperes a 2014. január 29-én kelt HAJ-707/2014. számú határozatával az elsőfokú határozatot a felperesre vonatkozó jogi indokolás tekintetében megváltoztatta, egyebekben helybenhagyta. Határozatában kifejtette, hogy a földgázellátásról szóló 2008. évi XL. törvény (a továbbiakban: GET) 99.§ (4) bekezdése értelmében az elszámolási méréseket az elosztói engedélyes, míg a GET végrehajtására kiadott 19/2009.(I.30.) Korm. rendelet (a továbbiakban: GET Vhr.) 2. számú mellékleteként kiadott Egyetemes Szolgáltatási Szabályzat (a továbbiakban: ESzSz.) 5.1. és 6.1. pontjai értelmében a számlázást és az elszámolást a felperes, mint egyetemes szolgáltató végzi. A lejárt hitelesítésű fogyasztásmérőn mért adatok alapján történő számlázás jogsértő, mert a GET Vhr. 1. számú mellékleteként közzétett Földgázelosztási Szabályzat (a továbbiakban: Gesz.) 12.1. pontja értelmében és a GET Vhr. 115/A.§ (1) bekezdése szerint a számlázásnak a tényleges energiafogyasztáson kell alapulnia. A mérésügyről szóló 1991. évi XLV. törvény (a továbbiakban: Mtv.) végrehajtására kiadott 127/1991.(X.9.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Mtv.Vhr.) 13.§ (3) bekezdése értelmében a közüzemek a hálózatukban üzemeltetett kötelező hitelesítésű fogyasztásmérők főbb adatait feltüntető folyamatos nyilvántartásról kötelesek gondoskodni, ezért a felperesnek is információval kellett rendelkeznie a fogyasztásmérők adatairól, így a hitelesítés időpontját érintő adatokról is. Az alperes szerint a fogyasztói érdekek védelme és az alapvető fogyasztói jogok érvényesülése végett elengedhetetlen az előírások betartása és betartatása, ezért ennek érdekében az elsőfokú határozatban kiszabott mértékű fogyasztóvédelmi bírságot a jogsértés súlyával arányban állónak és a jogszabályok betartására ösztönző szankciónak tekintette.

A felperes keresetet nyújtott be az alperes határozatának őt érintő rendelkezései felülvizsgálata és hatályon kívül helyezése iránt. Hivatkozott a felelőssége hiányára és arra, hogy az elosztói engedélyes tartja nyilván a mérők adatait, így önhibáján kívül számlázott nem hiteles mérő alapján. Állította, hogy nem róható terhére olyan körülmény, amelyre nincs, a hatályos jogszabályok szerint, ráhatása. Az alperes által felhívott jogszabályi rendelkezések az elosztói engedélyesre és nem pedig rá, mint

egyetemes szolgáltatóra vonatkoznak. A fogyasztói érdeksérelem hiánya miatt kérte a bírság mellőzését, illetve állította, hogy a kiszabott bírság aránytalannak tekinthető.

Az elsőfokú bíróság a felperes keresetét a jogalap tekintetében alaptalannak, míg az összegszerűség tekintetében alaposnak találta, ezért az alperes határozatát - nem csak a keresettel támadott részében, hanem teljes egészében - az elsőfokú határozatra is kiterjedően hatályon kívül helyezte és az elsőfokú hatóságot új eljárásra kötelezte. Kifejtette, hogy a perbeli időszakban még alkalmazandó, a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 387.§-a szerint a közüzemi szerződés értelmében a felperes, mint szolgáltató a felhasználótól csak a ténylegesen elfogyasztott energiamennyiségnek megfelelő díjra jogosult. A számlázás azonban nem a tényleges energiafogyasztáson alapult, mert annak alapja joghatással nem bíró mérés volt. Lejárt hitelesítésű mérőórák adatai ugyanis a számlázás alapjául nem szolgálhattak az Mtv. 6.§ (1) és (2) bekezdései, a GET Vhr. 115/A.§ (1) bekezdése szerint. Az Mtv.Vhr. 13.§ (3) bekezdése értelmében - mutatott rá a bíróság -, a közüzemek, azaz a felperesi szolgáltató is, kötelesek a szolgáltatásnyújtással érintett hálózatukban az elosztói engedélyes által üzemeltetett, kötelező hitelesítésű fogyasztásmérők főbb adatait feltüntető nyilvántartásról gondoskodni. Mindebből következően a bíróság álláspontja szerint a felperes alaptalanul hivatkozott arra, hogy a fogyasztásmérők hitelesítési adataira ráhatása nincs, azokkal nem rendelkezik. A bíróság kifejtette továbbá, hogy a Ptk. 277.§ (4) bekezdése, amely a szerződés teljesítésében való együttműködésre vonatkozik, szintén megalapozza azt, hogy a számlát kibocsátó szolgáltatónak minden elvárható módon elő kell segítenie, hogy csak a tényleges gázfogyasztásnak megfelelő összegről kerüljön számla kiállításra. A felperesnek a számlázás alapjául szolgáló mérők hitelesítési adataival rendelkeznie kell annak érdekében, hogy a szerződésszerű teljesítést elősegíthesse, az elosztói engedélyest felhívhassa a szükségessé váló mérőcserére. Mindebből következően az elsőfokú bíróság szerint a felperesnek tudomással kellett bírnia arról, hogy a mérőhitelesítési időpontok lejártak, így a mérőórák joghatással járó mérés elvégzésére nem alkalmasak. Mindebből következően a felperes felelőssége helytállóan került megállapításra és vele szemben jogszerűen szabtak ki az elkövetett jogsértés miatt a fogyasztóvédelemről szóló 1997. évi CLV. törvény (a továbbiakban: Fgytv.) 47.§ (1) bekezdés i) pontja alapján bírságot.

A bírság összegszerűsége tekintetében az elsőfokú bíróság a fogyasztók vagyoni érdekeinek sérelme mérlegelési szempontot megalapozatlannak találta, mert ehhez a mérlegelési szemponthoz a tényállás nem került feltárássra. Az új eljárásra előírta a vagyoni érdekek sérelme körében bizonyítási eljárás lefolytatását és ezt követően a mérlegelés újbóli elvégzésével a fogyasztóvédelmi bírság

ismételt kiszabásáról való döntéshozatalt.

A jogerős ítélet ellen a felperes nyújtott be felülvizsgálati kérelmet, amelyben kérte annak megváltoztatásával a közigazgatási határozatok hatályon kívül helyezését a jogszabálysértés hiányára tekintettel. Álláspontja szerint a GET 99.§ (1) bekezdése, 100.§ (1) és (2) bekezdései, az ESzSz. 5.1., 6.1., 6.2. pontjai, a GET Vhr. 115/A.§ (1) bekezdése, a Gész. 12.1., 12.6. pontjai, az Mtv. 6.§ (1)-(2) bekezdései, 13.§ (1) bekezdés, az Mtv.Vhr. 13.§ (3) bekezdése alapján a felelőssége nem állapítható meg, ezeket a jogszabályi rendelkezéseket nem is sérthette meg, mert egyrészt ezek a rendelkezések az elosztói engedélyesre vonatkoznak, másrészt a felróhatósága hiányzik. Mindezek értelmében a terhére jogsértés sem állapítható meg. Kifejtette, hogy a földgázszolgáltatás három oldalú jogviszony keretében valósul meg, a jogviszony alanyai: az elosztói engedélyes, az egyetemes szolgáltató (a felperes) és a fogyasztó. A fogyasztó mindkét engedéllyel külön-külön áll szerződéses jogviszonyban. A fogyasztó a földgázt az egyetemes szolgáltatótól vásárolja meg, amely földgáz-kereskedelmi szerződés, tulajdonképpen adásvétel. Az elosztói engedélyes (a földgázelosztó) ehhez a kereskedelemhez biztosítja a földgázvezeték biztonságos üzemelését és azon keresztül az eladott földgáz jogszerű mérését. A mérés adatait a földgázelosztó továbbítja az elszámoláshoz az egyetemes szolgáltatónak (a felperesnek). A mérés, a mérőeszköz üzemben tartása az elosztói engedélyes feladata. Mindebből következően - mutatott rá a felperes -, az elosztói engedélyes feladata lett volna a lejárt hitelesítésű mérőóra állását az arra irányadó Gész. 12.6. pontja alapján, a hibás mérésre vonatkozó szabályok alkalmazásával becslés alapján megállapítani és ezt az adatot átadni az egyetemes szolgáltató, azaz a felperes részére. Az elsőfokú bíróság tévesen állapította meg ezért azt, hogy a felperesnek, mint szolgáltatónak a mérő hitelességi adataival rendelkeznie kell. Ezeket az azokat az elosztói engedélyes tartja nyilván. A felperesnek a nyilvántartás vezetése nem kötelezettsége, de arra a feladatok szétválasztása miatt nincs is lehetősége, a fogyasztásmérő hitelesítési adatait kizárólag az elosztói engedélyes tartja nyilván, így a leolvasási adat helyességéért is a leolvasást végző elosztói engedélyes a felelős. A bíróság által hivatkozott Mtv.Vhr. 13.§ (3) bekezdésének címzettje is kizárólag az elosztói engedélyes, az a felperesre vonatkozó utalást nem tartalmaz és ilyen nyilvántartási kötelezettség a Ptk. 277.§ (4) bekezdéséből sem vezethető le. A felperesnek nem kötelessége, hogy egy másik jogalanyt ellenőrizzen a jogszabályok betartása érdekében.

Az alperes felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályban tartását kérte.

A Kúria a felülvizsgálati kérelmet a Pp. 274.§ (1) bekezdése

alapján tárgyaláson kívül bírálta el.

A felülvizsgálati kérelem alapos.

A Kúria a jogerős ítéletet a Pp. 272.§ (2) bekezdése és a 275.§ (2) bekezdése alapján a felülvizsgálati kérelem keretei között, az abban konkrétan megjelölt jogszabálysértések körében vizsgálta felül.

A Kúria a rendelkezésre álló iratokat megvizsgálva azt állapította meg, hogy az elsőfokú bíróság a felperest érintő rendelkezéseket tévesen értelmezte, ezért jogszabálysértően állapította meg a felperes vonatkozásában a jogsértés elkövetését. Helytállóan hivatkozott a felperes arra, hogy a földgázszolgáltatás háromoldalú jogviszony, az egyetemes szolgáltató (a felperes) földgáz-kereskedelmi szerződés keretében biztosítja a fogyasztó részére a földgázt, míg a földgázelosztó (az elosztói engedélyes) biztosítja a földgáznak az elosztóvezetéken keresztül történő továbbítását a felhasználóhoz az elosztóhálózat-használati szerződés alapján. Ez a szerződés jogosítja fel a felhasználót az elosztóvezeték használatára. Az elosztói engedélyes (földgázelosztó) üzemelteti a fogyasztásmérő berendezéseket a GET 3.§ 14. pontja értelmében, a fogyasztásmérő leolvasását a GET 99.§ (4) bekezdése értelmében a földgázelosztó végzi és a GET 99.§ (1) bekezdés értelmében ő biztosítja a földgázfogyasztás elszámolásához szükséges adatokat. Az ESzSz. 6.1. pontja értelmében a földgázelosztó általi leolvasásból kapott adatok alapján végzi az egyetemes szolgáltató az elszámolást. Az éves elszámolás az ESzSz. 6.2. pontja értelmében csak a földgázelosztó által ténylegesen leolvasott fogyasztásmérő adatok alapján készülhet. Mindebből következően az elsőfokú bíróság az Mtv.Vhr. 13.§ (3) bekezdése alapján tévesen jutott arra a következtetésre, hogy a fogyasztásmérő adataira vonatkozó nyilvántartást a felperes köteles vezetni. E rendelkezés szerint ugyanis a közüzemek a hálózatukban üzemeltetett kötelező hitelesítésű fogyasztásmérők adatait kötelesek nyilvántartani. E rendelkezés arra a közüzemre vonatkozik, amelynek a hálózatában üzemeltetett fogyasztásmérő van. Az üzemeltetést a fenti rendelkezések szerint nem a felperes, hanem az elosztói engedélyes (földgázelosztó) végzi, így ő köteles a fogyasztásmérők főbb adatait nyilvántartani. A földgáz-szolgáltatási feladatok szétválasztásából következően a felperest csak az elszámolás elkészítésének kötelezettsége terheli, mind az üzemeltetés, mind a mérés elvégzése az elosztói engedélyes feladata és kötelezettsége. Az elosztói engedélyes kötelezettsége ezért az, hogy figyelemmel kísérje a mérőórák hitelesítési idejét, a lejárat előtti időben a mérőórákat cserélje és csak olyan adatokat szolgáltatasson az egyetemes szolgáltatónak, amelyek hiteles mérőóra állás adatain alapulnak. Lejárt hitelességű mérőóra adatai tekintetében a földgázelosztót terheli a kötelezettség, hogy a Gész. 12.6. pontja

értelmében az ott előírt hibás mérésre vonatkozó szabályok alapján állapítsa meg a fogyasztás adatait és ezt közölje a felperessel, mint egyetemes szolgáltatóval.

Az elsőfokú bíróság a Ptk. 387.§-ból és 277.§ (4) bekezdéséből téves következtetéssel jutott arra a megállapításra, hogy a felperesnek az együttműködési kötelezettsége folytán a közüzemi szerződéses jogviszonyra tekintettel az elosztói engedélyes által vezetett nyilvántartáson túlmenően saját nyilvántartást is kell vezetnie. A fenti jogszabályi rendelkezések ilyen előírást nem tartalmaznak, a felperesre nézve ilyen kötelezettséget nem írnak elő.

Mindezek alapján megállapítható, hogy a felperest nem terheli felelősség az elosztói engedélyes által közölt adatok jogszerűségéért, így azért sem vonható felelősségre, hogy az elosztói engedélyes a felperessel lejárt hitelességű mérőóra adatai alapján megállapított fogyasztási adatot közölt - a Gesz. 12.6.pontja szerinti korrekciót mellőzve - és az így közölt adatok alapján került kiállításra az elszámoló számla. A felperes nem tudta, hogy azok az adatok lejárt hitelességű mérőóra adatain alapulnak. Tévedett tehát az alperes és az elsőfokú bíróság is, amikor a felperes terhére rótt jogsértés elkövetését megállapíthatónak ítélte. A felperes nem vonható felelősségre a GET 99.§ (4) bekezdés, az ESzSz. 5.1., 6.1., 6.2. pontja, az Mtv.Vhr. 13.§ (3) bekezdés rendelkezései alapján, a GET Vhr. 115/A.§ (1) bekezdésére is figyelemmel.

Mindezek alapján a Kúria a jogerős ítéletet, amely a felülvizsgálati kérelemben hivatkozott jogszabályokat megsértette, a Pp. 275.§ (4) bekezdése alapján hatályon kívül helyezte arra is figyelemmel, hogy az elsőfokú bíróság az alperes határozatát nemcsak a keresettel érintett körben, hanem teljes egészében hatályon kívül helyezte. A Kúria a Pp. 339.§ (1) bekezdés értelmében az alperes jogszabálysértő határozatát csak a keresettel érintett körben, a felperesre vonatkozó rendelkezések tekintetében helyezte hatályon kívül az elsőfokú határozatra is kiterjedően. Új eljárást a jogszabálysértés hiányára tekintettel nem rendelt el.

A pervesztes alperes a Pp. 78.§ (1) bekezdése alapján köteles a felperes jogi képvisellel felmerült elsőfokú és felülvizsgálati eljárási költségének megfizetésére, amelynek összegét a Kúria a kifejtett munkával arányban állóan állapította meg.

Az alperes személyes illetékmentességére tekintettel a tárgyi illetékfeljegyzési jog folytán le nem rótt kereseti illetéket és a felülvizsgálati illetéket a 6/1986.(VI.26.) IM rendelet 14.§-a alapján az állam viseli.

A felperes a felülvizsgálati kérelmén a tárgyi illetékfeljegyzési jog ellenére, sürgősen, hetvenezer forint felülvizsgálati illetéket lerótt, amelyet a felülvizsgálati ítélet alapján az adóhatóságtól az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény 80.§ (1) bekezdés i) pontja értelmében visszaigényelhet.

Budapest, 2015. április 29.

Dr. Buzinkay Zoltán sk. a tanács elnöke,
Gizella sk. előadó bíró, Dr. Rothermel Erika sk. bíró

Dr. Márton

A kiadmány hitelül: